
Omfattende om transplantasjon

BOKOMTALER

Denne boken med 42 kapitler og nærmere 1 000 sider har åpenbart tatt mål av seg til å beskrive «die gesamte Heilkunde» innen organtransplantasjon. Dette gjøres dels i egne kapitler om historie, immunologi, immunsuppressiv behandling, organpreservasjon, komplikasjoner etc., dels i kapitler om organspesifikke transplantasjoner og dels i kapitler som tar for seg mulige konsekvenser eller innvirkninger organtransplantasjon kan ha på andre organsystemer.

To av bokens redaktører, Leo C. Ginns og A. Benedict Cosimi er fra Harvard Medical School, mens den tredje, Peter Morris, er fra Oxford. Alle tre er meget betydelige internasjonale navn, først og fremst innen henholdsvis lunge-, lever- og nyretransplantasjon. Av 66 kapittelforfattere er 48 fra USA, mens europeere er godt representert blant de 30 kommentatorene som utdyper eller kommenterer de fleste kapitler. Dermed er de fleste store navn innen organtransplantasjon representert på et eller annet vis.

Man kan spekulere på hvilke lesere denne boken er skrevet for. I løpet av de siste årene har det utkommet en rekke bøker om organtransplantasjon og relaterte emner. De fleste av disse har tatt for seg spesielle transplantasjonsrelaterte emner, som transplantasjonsimmunologi, eller de har konsentrert seg om forhold relatert til transplantasjon av ett organ. For eksempel er det få kirurger som er involvert i transplantasjon av både buk- og thoraxorganer. I bokens forord anføres det at hensikten er å gi en autoritativ oversikt over alle aspekter ved organtransplantasjon med tanke på det multifasetterte team av helsepersonell som er nødvendig for å utvikle og bevare et optimalt fungerende transplantasjonsprogram.

Bokens første del tar for seg transplantasjonsimmunologi, og i fire kapitler gis en oppdatert oversikt over hvilke immunologiske mekanismer som settes i gang ved en organtransplantasjon. I Del 2 er de fleste gamle og nye immunsuppressiver og immunsupprimerende behandlingsmetoder, inkludert bestråling og fotoferease, oversiktlig beskrevet i separate kapitler. Del 3 med kapitler om donorseleksjon og behandling er naturlig nok preget av amerikanske forhold, men inneholder mye interessant og viktig informasjon.

I neste del beskrives transplantasjon av de enkelte organer og av beinmarg i 11 separate kapitler, inkludert egne kapitler om transplantasjon av henholdsvis nyre, lever og hjerte hos barn. Med spesiell interesse har jeg lest kapitlet om nyretransplantasjon skrevet av Peter Morris. Han gir en fin oversikt over emnet, inkludert de vanligst brukte

immunsupprimerende medikamenter. Enkelte kirurgiske detaljer virker underlige, for eksempel anbefalingen av transperitoneal tilgang ved åpen nefrektomi hos levende giver. Personlig misliker jeg at Peter Morris, som den autoritet han er innen organtransplantasjon, anbefaler rutinemessig bruk av antibiotika som profylakse hos mottaker, noe det neppe er belegg for. Andre detaljer, som bruk av silke til ligatur og nylon til lukning av såret, virker også «litt gammeldags». Laparoskopisk nefrektomi er nevnt, men ikke nærmere beskrevet. Kapitlet om nyretransplantasjoner hos barn er en oppramsing av data og inneholder ellers lite av interesse.

I ti kapitler i del 5 beskrives mulige systemiske konsekvenser av organtransplantasjon. Dette dreier seg om pulmonale, gastroenterologiske, kardiovaskulære og en rekke andre systempåvirkninger som bør tas hensyn til pre-, per- og postoperativt. Infeksjoner hos organmottakere er også grundig beskrevet i et eget kapittel. Denne del av boken inneholder et vell av interessant og nyttig informasjon og kan vel på mange måter fungere som et oppslagsverk for klinikerne. Bokens siste del handler om fremtiden, med omtale av bl.a. genmanipulasjon, organmangel og xenotransplantasjon.

Boken inneholder et vell av nyttig informasjon med oppdatert kunnskap og omfattende referanser, nedskrevet av verdens fremste eksperter på de enkelte områdene. Men bokens store omfang gjør den tungvint i bruk. Det gjør også det forhold at mange emner er behandlet på opptil flere steder. På denne måten blir det mye overlapping, til dels med forskjellige anbefalinger. Dette kan jo i og for seg være interessant lesing for den som allerede har stor kunnskap om stoffet, men for den som forsøker å skaffe seg en generell oversikt, blir dette unødig kompliserende.

For helsepersonell som har organtransplantasjon som sitt hovedengasjement, vil denne boken kunne fungere som en grei oppdatering på flere områder og kanskje også som et oppdatert oppslagsverk på enkelte områder.

Inge BjørnBrekke

Kirurgisk avdeling

Rikshospitalet

Publisert: 30. mars 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 6. september 2026.